

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (O. Parfeni)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Malii, V. Cotorobai, A. Braga)

Î N C H E I E R E

11 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Mariana Pitic
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de reprezentantul Svetlanei Rîjanova, avocatul Valentin Caisîn,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Tamara Gherciu împotriva lui Belousov Serghei și Rîjanova Svetlana cu privire la declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva deciziei din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 05 septembrie 2019, Gherciu Tamara a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Belousov Serghei, Rîjanova Svetlana cu privire la recunoașterea nulității contractului de vânzare-cumpărare și recuperarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat, că prin hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 13 iulie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, a fost respinsă cererea de chemare în judecată a lui Gherciu Tamara către Belousov Serghei cu privire la recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a terenului, recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului, repunerea în termenul de declarare a cererii de chemare în judecată.

Ulterior, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 mai 2018 a fost admis recursul declarat de către Gherciu Tamara, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2017, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2018, a fost admis apelul declarat de Gherciu Tamara și admisă cererea de chemare în judecată a lui Gherciu Tamara către Belousov Serghei privind recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare a terenului, recunoașterea dreptului de proprietate asupra terenului, repunerea în termenul de declarare a cererii de chemare în judecată. S-a recunoscut valabilitatea contractului de vânzare-cumpărare asupra terenului din XXXX, s-a recunoscut dreptul de proprietate a Tamarei Gherciu asupra acestui teren.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 03 iulie 2019 s-a considerat inadmisibil recursul declarat de Belousov Serghei.

A menționat reclamanta că, s-a adresat la IP „Agenția Servicii Publice” pentru a înregistra dreptul de proprietate în temeiul deciziei Curții de Apel Chișinău din și a fost informată că, la 16 noiembrie 2018 proprietar al imobilului terenul din XXXX a devenit cet. Rîjanova Svetlana, domiciliată în XXXX, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 4128 din 16.11.2018, din care cauză nu este posibil de a pune în aplicare decizia Curții de Apel Chișinău din 06.11.2018.

A susținut reclamanta că, la 16 noiembrie 2018, când a fost încheiat contractul și înregistrat în aceeași zi la IP „Agenția Servicii Publice” deja era casată decizia Curții de Apel Chișinău din 13 iunie 2017, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 23 august 2018 și emisă decizia Curții de Apel Chișinău din 06 noiembrie 2018, prin care a fost recunoscut dreptul de proprietate asupra terenului din XXXX, fapt despre care a cunoscut Belousov Serghei, care a fost prezent în ședința de judecată din 06.11.2018 la examinarea acestei cauze și la pronunțarea dispozitivului.

A notat că, Rîjanova Svetlana, cumpărătorul bunului imobil, este concubina lui Belousov Serghei, astfel, ambii cunoșteau că la momentul încheierii actului juridic proprietar de iure al terenului „înstrăinat” este Gherciu Tamara, în temeiul deciziei Curții de Apel Chișinău și că de fapt au încheiat un act juridic fictiv și contrar legii.

A solicitat, recunoașterea nulă a contractului de vânzare-cumpărare nr. 4128 din 16.11.2018, încheiat între Belousov Serghei și Rîjanova Svetlana, asupra bunului imobil - teren pentru construcții cu XXXX și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 15 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea înaintată de Gherciu Tamara a fost admisă, fiind dispusă recunoașterea nulă a contractului de vânzare-cumpărare nr. 4128 din 16.11.2018, încheiat între Belousov Serghei și Rîjanova Svetlana, asupra bunului imobil - teren pentru construcții cu nr. XXXX.

S-a încasat de la Rîjanova Svetlana și Belousov Serghei în beneficiul Gherciu Tamara cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 150 lei.

Prin decizia din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel declarată de reprezentantul apelantului, Svetlanei Rîjanova, avocatul Valentin Caisîn, cu menținerea hotărârii din 15 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că ambele părți nu au intenția să execute contractul de vânzare-cumpărare cu nr. 4128 din 16.11.2018, semnat între Belousov Serghei și Rîjanova Svetlana, fapt care atestă caracterul său fictiv și necesitatea anulării acestuia, în temeiul art. 221 din Codul civil. Sunt lipsite de o bază probatorie suficientă argumentele invocate de partea apelantă, în susținerea poziției sale potrivit căreia, intimata Gherciu Tamara nu a dovedit că apelanta nu este cumpărător de rea-credință, or, la caz s-a stabilit cu certitudine faptul, că Rîjanova Svetlana și Belousov Serghei erau în relații de concubinaj, ultimul cunoscând despre decizia Curții de Apel Chișinău din 06.11.2018, cu toate acestea la data de 16.11.2018 a încheiat cu concubina sa actul juridic litigios.

Instanța de apel a concluzionat că, soluția dată de instanța de fond este corectă, motivată și amplu argumentată, cu pronunțarea asupra tuturor aspectelor juridice și făcând trimitere, atât la probele administrate, cât și dispozițiile legale aplicabile la caz.

La 03 martie 2023, prin intermediul poștei electronice, reprezentantul Svetlanei Rîjanova, avocatul Valentin Caisîn, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând a casarea deciziei contestate, cu pronunțarea unei decizii noi privind respingerea cererii de chemare în judecată (f.d. 189, 190-196)

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând indicate în cererea de apel.

Suplimentar a invocat că, hotărârile instanței de fond și instanței de apel sunt neîntemeiate, în legătură cu care fapt urmează a fi casate, dat fiind că instanța de fond și instanța de apel la aprecierea probelor au demonstrat că au fost arbitrare, au ignorat argumentele părții recurente, judecând cauza ținând cont numai de argumentele intimății, au încălcat și au interpretat eronat normele de drept material și de procedură, ce a dus la încălcarea dreptului fundamental garantat de lege - dreptul la un proces echitabil.

Gherciu Tamara argumentează că contractul privind vânzarea-cumpărare terenului ar fi fost un act juridic simulat. Totodată, nu indică pentru care alt act juridic părțile au avut intenția de a ascunde, fiind o afirmație declarativă.

Faptul simulării actului sau fictivitatea acestuia nu a fost probată, din care considerente acțiunea depusă urmează a fi respinsă ca neîntemeiată.

Mai mult, în temeiul normelor de drept material enunțate și conform materialului probator administrat în speță, dreptul de proprietate Svetlanei Rîjanova nu poate fi recunoscut nevalabil, moment în care părțile au semnat un contract autentificat notarial, notarul explicând părților natura și esența contractului, părțile au citit contractul. Contractul de vânzare-cumpărare în cauză este încheiat conform prevederilor art. 195 din Codul civil în ceea ce privește intenția și consimțământul părților de a încheia anume actul juridic de vânzare-cumpărare.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 20 octombrie 2022.

La 03 ianuarie 2023, copia deciziei din 20 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată prin intermediul poștei electronice în adresa participanților la proces (f.d. 188).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de reprezentantul Svetlanei Rîjanova, avocatul Valentin Caisîn, la 03 martie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 17 mai 2023, a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de reprezentantul Svetlanei Rîjanova, avocatul Valentin Caisîn, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d. 204).

La 14 iunie 2023, avocatul Spînu Ludmila, acționând în interesele Tamarei Gherciu a depus referință pe marginea recursului declarat, solicitând respingerea recursului ca fiind neîntemeiat.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte

normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de reprezentantul Svetlanei Rîjanova, avocatul Valentin Caisîn a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de reprezentantul Svetlanei Rîjanova, avocatul Valentin Caisîn, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de reprezentantul Svetlanei Rîjanova, avocatul Valentin Caisîn.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Mariana Pitic

Ion Malanciuc